

wwwUNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Milan Zavada**

Název práce: *Kosovská otázka a česká zahraniční politika*

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

František Šístek, M. A., Ph. D. (KRVS – IMS – FSV UK)

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autor se v práci snaží nastínit vývoj vztahů ČR s Kosovem po vyhlášení nezávislosti v roce 2008 (zejména ve sférách diplomatických vztahů, hospodářských vztahů a rozvojové pomoci). Vlastnímu tématu předchází stručný přehled historického vývoje. Hlavní výzkumné otázky, které si klade, jsou dvě – a) „Je naplno využíván potenciál Kosova jako obchodního partnera?; b) „Jaké jsou priority české rozvojové pomoci Kosovu?“ Zároveň deklaruje svou snahu „obhájit nutnost nezávislosti“ Kosova. V samotném textu věnuje pozornost také srovnání kosovské ekonomiky a česko-kosovských vztahů v regionálním kontextu.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Téma vztahů ČR s Kosovem, s důrazem na vztahy hospodářské, je samo o sobě relevantní a v rámci požadavků, kladených na bakalářskou práci, také potenciálně dobře zpracovatelné. Autor vykazuje zjevný zájem o zvolenou problematiku, do čehož se jistě promítá jeho osobní zkušenost s pracovními pobyty v Kosovu a činnost v Česko-kosovské obchodní komoře. Bez ohledu na sympatické osobní zaujetí však při psaní bakalářské práce z odborného i formálního hlediska bohužel ztroskotal.

V úvodní části předkládá Zavada zeměpisné a historické informace, které jsou snadno dohledatelné, navíc na základě omezeného počtu zdrojů. Opakované informace o zemích, které s Kosovem sousedí, jsou většinou nadbytečné, představují nezřídka spíše jen digresi od vlastního tématu. Tam, kde je jejich užití oprávněné a má názorněji ukázat pozici Kosova v rámci regionu, mohly být takové pasáže podstatně stručnější. V části o událostech, které vyhlášení kosovské nezávislosti předcházely, opakuje autor především obecně známé skutečnosti. Z hlediska vlastního tématu práce jde opět o pasáže, které příliš nesouvisejí s vlastním tématem. Autor si celkově klade příliš otázek najednou, věnuje se podružným tématům, která se zaměřením práce nemají moc společného, prostor vyplňuje rekapitulací obecně známých zeměpisných, historických a politických informací i zmiňovanými daty o jiných balkánských státech, čímž spíše mechanicky vyplňuje stanovený počet stran. K vytyčenému tématu se dostává na str. 15, na str. 16 pak hned po výčtu mezinárodních smluv mezi ČR s Kosovem přechází ke vztahům ČR s Makedonií a Černou Horou (které jsou však také načrtnuty jen torzovitě, na základě omezeného počtu zdrojů). Jádro práce je vytvořeno metodou převyprávění a komentování jednoho hlavního zdroje, k němuž autor místy dodává vlastní poznámky a postřehy. Viz podkapitola 4. 1. - Představení Kosova, kde Zavada parafrázuje a komentuje prezentaci „TOP 10 Reasons to Invest in Kosovo“ (s. 19-22). Na str. 23-29 komentuje grafy, přibližující vývoj dovozu a vývozu mezi ČR a zeměmi západního Balkánu. Kosovu se zde věnuje pouze na jediné straně, ostatní text je věnován jiným zemím. Po této části práce následuje bez jakéhokoli titulu, úvodu nebo zřejmé návaznosti jiný text, který nejprve hovoří o investicích firmy ČEZ a pak o založení Česko-kosovské obchodní komory, jejíž činnosti se autor účastnil nebo ještě účastní. Zdůrazňuje zde výhody a nevyužití možnosti obchodu s Kosovem. V další části práce nabízí přehled vývoje rozvojové pomoci v jednotlivých letech. Parafrázuje přitom oficiální zprávy, které doplňuje vlastními komentáři, částečně také informacemi z rozhovorů, které sám v Kosovou uskutečnil. Závěr je rozpačitý, paradoxně zároveň krátký i mnohomluvný, nesměruje dostatečně jasně k hlavním otázkám, které chtěl autor v práci objasnit.

Pramenná základna není dostatečně rozsáhlá, zásadní roli hraje v jádru práce jen relativně omezený počet z celkového množství shromážděných zdrojů. Autor se částečně opírá o kvalitní sekundární literaturu české provenience, která se zabývá vývojem Kosova v socialistické éře (Štěpánek, Pelikán), chybí však většina základních zdrojů v angličtině, které jsou vzhledem k časovému zaměření jeho práce relevantnější (mj. Tim Judah, *Kosovo: War and Revenge*, Miranda Vickers, *Kosovo – Between Serb and Albanian*; Florian Bieber – Zhidas Daskalovski, *Understanding the War in Kosovo* atd.). Zdroje v srbochorvatštině nebo v albánštině autor

nevyužívá. Jeden z mála odborných textů, věnovaný problematice česko-kosovských vztahů, který vyšel v českém prostředí, cituje Zavada ve zkrácené podobě (pracovní verze), která se objevuje na internetu, nikoli z finálního knižního vydání, kde je text rozšířenější (Kamil Píkal, Česko-kosovské vztahy, in: Ladislav Hladký a kol., *Vztahy Čechů s národy a zeměmi jihovýchodní Evropy*, Praha 2010). Některé zdroje, které Zavada uvádí, se zaměřením jeho práce naopak souvisejí spíše jen vzdáleně (např. R. Dizdarević, J. Tomasevich).

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Název práce je zavádějící. Pod pojmem „kosovská otázka“ se obecně rozumí problém mezinárodněprávního postavení Kosova, související kontroverze, diskuse, pokusy o diplomatické řešení apod. Touto otázkou se však autor zabývá jen okrajově. Tématem práce jsou spíše hospodářské a částečně i další aspekty vztahů České republiky s Kosovem po roce 2008. Grafická úprava je poněkud lajdácká a nedotažená. Zdroje v závěrečné bibliografii nejsou uspořádány abecedně, nýbrž zcela chaoticky, bez zřejmého systému (snad v pořadí, v jakém je autor četl). Text je místy natolik odbytý, že v něm dokonce zůstaly zbytky pracovních poznámek (viz s. 12: „Tady chybí alespoň pár vět o tom, jak to nakonec politika vyřešila a co veřejnost – s odkazem na literaturu.“). Objevují se neobratné formulace, prohřešky proti pravopisu, chybějící diakritika atd., některé odkazy k žádným poznámkám pod čarou nevedou (např. odkaz č. 116). Po stránce 26 dochází ke zlomu v číslování stran, následující strany jsou znovu číslovány od strany první (na práci se proto dá jen obtížně odkazovat). Před Závěrem ponechal autor dvě strany zcela prázdné.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Text úrovní svého zpracování nespĺňuje požadavky, kladené na bakalářskou práci. Autor příliš často vyplňuje prostor podružnými tématy a informacemi, které s vytyčeným zaměřením nemají příliš společného. Práce působí chaotickým dojmem, jako slepenec různorodých informací a komentovaných parafrází vybraných zdrojů. Autor z formálního hlediska sice odpověděl na dvě v úvodu vytyčené otázky, ty však byly celkem banální a jednoznačné: a) vztahy mezi ČR a Kosovem nejsou na optimální úrovni (to se dá říci snad o každé zemi), b) priority rozvojové pomoci v hlavních rysech popsal na základě příslušných oficiálních zpráv. Samotné zodpovězení dvou výše uvedených otázek z úvodu ovšem nepovažují za dostatečný důvod pro pozitivní hodnocení. V neposlední řadě nebyla práce předložena k obhajobě v přijatelném stavu ani z ryze formálního hlediska. Lze vyzdvihnout skutečnost, že autor vnímá pozitivní potenciál vzájemného obchodu, zbytečně nedémonizuje kosovskou realitu a nesdílí negativní panslavistické ani islamofobní předsudky, které jsou v českém prostředí dosti rozšířené. Osobní zaujetí autora pro téma je nesporné, kladně hodnotím také snahu o využití vlastních rozhovorů a dalších zkušeností z terénu. Aby obstál, musel by svou bakalářskou práci systematicky přepracovat, rozšířit pramennou základnu, zlepšit úroveň jazykového projevu a nezapomenout ani na formální náležitosti.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (jedna až tři):

Z jakých důvodů byla práce předložena v nevyhovujícím stavu?

Co je to „kosovská otázka“? Jaký byl její vývoj v posledním čtvrtstoletí? A po roce 2008?

Lze hovořit o specifických českých investicích a rozvojové pomoci v etnicky srbských oblastech Kosova?

6. **DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA**
(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práce není zralá k obhajobě, proto její přijetí nedoporučuji. Navrhovaná známka: Nevyhověl.

Datum:

Podpis:

18. ledna 2016

František Šístek, M. A., Ph. D.